

Verksamhetsredogörelse 2023

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Medical Responsibility Board

Innehåll

HSAN:s uppgifter	3
Verksamheten	4
Inkomna och avgjorda ärenden	5
Om de avgjorda ärendena	6
Nämnd- och ordförandebeslut	6
Antalet prövade ärenden initierade av IVO	7
Behörighetsinskränkningar	8
På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?	9
Prövotid	9
Återkallelse av legitimation	10
Övrigt	11
Underrättelser via IMI	11
Ärendebalans	11
Remisser	12
Sammanträden	12
Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2020	13

HSAN:s uppgifter

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds (HSAN) uppgifter regleras i förordningen (2011:582) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (instruktionen).

Enligt 1 § första stycket instruktionen ska HSAN pröva ärenden enligt 8 kap. 1–12 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, dvs. behörighetsfrågor avseende legitimerad personal inom hälso- och sjukvården. HSAN prövar följande frågor.

- prøvotid
- återkallelse av legitimation
- återkallelse av annan behörighet
- indragning/begränsning av förskrivningsrätt
- föreläggande om läkarundersökning
- ny legitimation när yrkesutövarens legitimation är återkallad samt
- ny behörighet när yrkesutövarens behörighet är återkallad

Enligt 1 § andra stycket instruktionen ska HSAN medverka till att stärka patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården.

Enligt 6 § instruktionen ska HSAN senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret samt om kostnaderna för verksamheten.

Verksamheten

Verksamheten vid HSAN är helt och hållet efterfrågestyrd, dvs. styrs av antalet inkomna anmälningar och ansökningar. Anmälan kan göras av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK). Ansökan om ny legitimation, ny behörighet att förskriva läkemedel, återkallelse av legitimation, indragning/begränsning av förskrivningsrätt samt prøvotid kan göras av den yrkesutövare som saken gäller. HSAN kan inte på eget initiativ ta upp frågor som rör yrkesutövare inom hälso- och sjukvården.

Inkomna och avgjorda ärenden

Vid årets början uppgick antalet pågående ärenden till 213. Under år 2023 har det till HSAN kommit in totalt 255 ärenden. Antalet inkomna ärenden under åren 2021 till 2023 framgår av tabell 1.

Tabell 1 Antalet inkomna ärenden

År	Antal ärenden
2021	297
2022	242
2023	255

Vad som yrkats i ärendena framgår av tabell 2. Enbart förstahandsyrkanden redovisas. Som framgår av tabellen överstiger antalet yrkade behörighetsåtgärder antalet ärenden. Det beror på att det i ett ärende kan finnas flera yrkanden.

Tabell 2 Yrkanden

Yrkanden	2021	2022	2023
Föreläggande om läkarundersökning	3	-	1
Prövotid	113	77	66
Återkallelse av legitimation	96	74	82
Återkallelse av legitimation på egen begäran	32	38	46
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt	1	10	13
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt på egen begäran	10	13	3
Ansökan om ny legitimation	34	23	29
Ansökan om ny förskrivningsrätt	3	11	11
Övrigt	10 ¹	3 ²	9 ³
Totalt antal yrkanden	302	249	260

Av de under år 2023 inkomna ärendena har 164 ärenden sin grund i anmälningar från IVO, se tabell 3.

Tabell 3 Antalet anmälningar från IVO

År	Anmälningar från IVO
2021	225
2022	157
2023	164

¹ Nio yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och ett yrkande om interimistisk indragning av förskrivningsrätt

² Tre yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation

³ Sju yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och två yrkanden om interimistisk indragning av förskrivningsrätt

Om de avgjorda ärendena

Nämnd- och ordförandebeslut

Enligt PSL ska beslut i behörighetsärenden som huvudregel fattas av nämnden. Ordföranden får dock, med vissa i lagen angivna undantag, ensam fatta beslut i ärenden om;

1. frågor som innebär att ett ärende inte avgörs i sak,
2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet, och
3. om återkallelse av legitimation då den legitimerade inte har följt ett föreläggande om läkarundersökning.

Av tabell 4 framgår fördelningen mellan nämnd- och ordförandebeslut.

Tabell 4 Fördelning nämnd- och ordförandebeslut

Beslutstyp	2021	2022	2023
Nämndbeslut	213	237	228
Ordförandebeslut	44	53	49
- varav prövning i sak	35	46	42
- avskrivna/avvisade	9	7	7
Totalt antal beslut	257	290	277
- andel nämndbeslut %	83	82	82
- andel ordförandebeslut %	17	18	18

Antalet prövade ärenden initierade av IVO

Antalet ärenden initierade av IVO och andelen bifall i denna grupp framgår av tabell 5.

Tabell 5 Avgjorda ärenden initierade av IVO

Ärenden	2021	2022	2023
Antal prövade ärenden	182	209	195
Antal bifall (inklusive ärenden där yrkanden delvis bifallits)	168	195	184
Antal avslag/avvisning/avskrivning	14	14 ⁴	11
Andel bifall %	92	93	94
Andel avslag/avvisning/avskrivning %	8	7	6

⁴ 4 anmälningar i gemensamt beslut med 4 ansökningar då anmäld själv inkommit med ansökan om återkallelse som har bifallits.

Behörighetsinskränkningar

Antal behörighetsinskränkningar i form av återkallade legitimationer, begränsning eller indragning av förskrivningsrätt och beslutade prøvotider framgår av tabell 6, 7 och 8 nedan. I tabellerna redovisas också vilka yrkeskategorier som blivit föremål för de olika åtgärderna och i vilken omfattning.

Tabell 6 Återkallade legitimationer

Yrke	2021	2022	2023
Läkare	41	43	55
Sjuksköterskor och barnmorskor	44	44	39
Tandläkare	13	20	15
Övriga	10	13	18
Totalt	108 ⁵	120	127

Tabell 7 Indragningar/Begränsningar av förskrivningsrätt

Yrke	2021	2022	2023
Läkare	16	21	18
Tandläkare	1	1	2
Totalt	17	22	20

Tabell 8 Prövotid

Yrke	2021	2022	2023
Läkare	28	38	35
Sjuksköterskor och barnmorskor	33	50	38
Tandläkare	7	12	6
Övriga	7	9	9
Totalt	74	109	88

⁵ Ett beslut räknas två gånger eftersom det gäller två legitimationer, läkare och sjuksköterska

På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?

Prövotid

Beslut om prövotid kan enligt PSL fattas på någon av följande grunder⁶.

- Grund 1 oskicklighet vid yrkesutövningen som kan befaras påverka patientsäkerheten
- Grund 2 brott som begåtts i eller i samband med yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 yrkesutövaren har uppsåtligen eller av oaktsamhet brutit mot någon föreskrift av väsentlig betydelse för patientsäkerheten
- Grund 4 på grund av andra omständigheter kan befaras vara olämplig
- Grund 5 sjukdom eller någon annan liknande omständighet som innebär att det kan befaras att yrkesutövaren inte kommer att kunna utöva yrket tillfredsställande

På vilka grunder beslut om prövotid har fattats framgår av tabell 9.

Tabell 9 Grunder för beslut om prövotid

Grund	2021	2022	2023
Grund 1	18	34	23
Grund 2	15	25	25
Grund 3	16	22	13
Grund 4	16	6	5
Grund 5	35	50	39
Övrigt	1	1	2
Totalt antal grunder per år ⁷	101	138	107

⁶ Prövotid kan undantagsvis även beslutas som alternativ till annat ingripande, 8 kap. 4 § andra stycket PSL.

⁷ Beslut kan ha ett flertal grunder

Återkallelse av legitimation

Återkallelse av legitimation enligt PSL kan ske på följande grunder:

- Grund 1 grov oskicklighet
- Grund 2 allvarlig brottslighet i eller utanför yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket
- Grund 4 sjukdom eller liknande omständighet
- Grund 5 under pågående prövotid på nytt visat sig olämplig att utöva sitt yrke
- Grund 6 underlåtenhet att följa beslutad prövotidsplan
- Grund 7 egen begäran om återkallelse
- Grund 8 yrkesutövaren som förelagts att låta sig läkarundersökas har inte följt föreläggandet

Tabell 10 Grunder för beslut om återkallelse

Grund	2021	2022	2023
Grund 1	22	25	17
Grund 2	13	15	13
Grund 3	31	15	13
Grund 4	14	12	9
Grund 5	1	-	1
Grund 6	17	17	32
Grund 7	26	40	42
Grund 8	-	1	-
Totalt ⁸	124	125	127

Av de redovisade siffrorna framgår att de vanligaste grunderna för återkallelse av en legitimation år 2023 är grund 7, dvs. på egen begäran, grund 6, underlåtenhet att följa beslutad prövotidsplan och grund 1, grov oskicklighet.

⁸ Beslut kan ha ett flertal grunder

Övrigt

Underrättelser via IMI

Enligt 9 kap. 18 § PSL är HSAN skyldig att skicka underrättelser via Informationssystemet för den inre marknaden (IMI). Om HSAN eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar om återkallelse av legitimation, prøvotid eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt, ska HSAN besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och i Schweiz om beslutet eller domen. Myndigheterna ska underrättas senast tre dagar efter den dag då beslutet eller domen har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Det totala antalet underrättelser framgår av tabell 11.

Tabell 11 Underrättelser via IMI 2023

År	Antal ärenden
2021	227
2022	272
2023	271

Ärendebalans

Vid årets ingång uppgick antalet ärenden i balans till 213. Vid årets utgång uppgick motsvarande siffra till 191, se tabell 12.

Tabell 12 Ärendebalans per den 31 december 2023

År 2023	Antal ärenden
Ingående balans	213
Inkomna ärenden	255
Avgjorda ärenden	277
Utgående balans	191

Remisser

HSAN har under året besvarat två remisser från Regeringskansliet.

Sammanträden

HSAN har under år 2023 genomfört 11 sammanträden.

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2023

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2023 (dnr 21.2–2813/2024)
har den 25 januari 2024 fattats av HSAN i följande sammansättning.

f.d. justitierådet Eskil Nord, ordförande
förbundsombudsmannen Magnus Jonsson
handläggaren Lena Karlsson
leg. sjuksköterskan Annika Wåhlin
överläkaren Martin Rödhalm
f.d. regionrådet Christer Jonsson
riksdagsledamoten Camilla Hansén
f.d. riksdagsledamoten Ann-Britt Åsebol
f.d. riksdagsledamoten Ann-Christin Ahlberg

Eskil Nord